

VECKOBLADET

Nr 32 webbform

081107

Övertonskonsert

Välkommen till konsert på Skissernas museum, Finngatan 2 i Lund! Fredag 7 nov kl 20.

En afton i övertonsklangernas värld med:

Kenth Edmark & Johan Laserna

Anna Cöster & Robin Öberg

Millan Hamilton & Ylva Lindskog

Spirekoret

Gösta Petersen och hans Kvintett

Sånggruppen Volare

Medlemmar ur SONG

Entré: 100 kr 60 kr för stud Gratis för medlemmar i SONG (Medlemskap tom. dec. 2009 kostar 200 kr)

Arr. SONG Skånes Övertonssångförening *Välkomna!*

[Affisch](#)

---

8 timmar för Latinamerika

Folkets hus i Lund, Lördagen den 8 november kl 12.00 – 20.00

Källaren

12.00 Raíces, boliviansk dans

12.45 Duo uno, latinamerikansk musik

13.45 Ronny Pino, folksångare från Chile

15.45 Copihue, chilensk dans

16.30 Midnattskören

18.00 Popul Vuh, latinamerikansk musik

19.00 Cristal andino, latinamerikansk musik

Medeltidssalen

12.30 Kvinnorörelsen i Bolivia, film

14.00 Venezuela, föredrag

15.15. Situationen i Bolivia

16.15 Kvinnohuset i Tegucigalpa

17.15 Salud, film från Kuba

Arrangörer: Nätverket för solidaritet med Latinamerika

Sponsorer: ABF Lundabygden och Folkuniversitetet

Antirasistisk manifestation

till minne av Kristallnatten på söndag den 9/11.

Liksom tidigare år kommer det att genomföras en antirasistisk manifestation i Lund den 9/11 till minne av Kristallnatten.

Samling på Stortorget sker kl 17 med tal av Helena Svantesson och Felicia Bromée. 17.30 är det avmarsch för demonstration med facklor som går Stortorget-Kyrkogatan-Bredgatan-St Petri Kyrkogata- Bangatan-Bantorget-Lilla Fiskaregatan-Stortorget- Västra Mårtensgatan-Bankgatan-S Esplanaden-Kastanjegatan till Smålands nation.

Huvudparoller i fackeltåget är: "Minns Kristallnatten-låt det aldrig hända igen", "Inga rasister på våra gator" och "Ingen människa är illegal"

På Smålands nation, Kastanjegatan 7, blir det antirasistisk temakväll från 18.30 med tal av asylgruppen, Diana Mulinari och Anders Neergaard samt musik av Behrang "RAP-TOR" Miri, Hybris samt Wiebelt o Sebbe.

Arrangörer är Vänsterpartiet, Ung Vänster och Vänsterns studentförbund som inbjuder alla som stöder parollerna att delta.

Om modersmålsundervisningen

Modersmålsundervisningen och skolan i allmänhet är ett ämne som behandlats många gånger här i VB, oftast av Gunnar Stensson som i veckans artikel ” Kursen på modersmålsläraryrket ”.

Frågan debatteras dock inte bara i VB. Här återger vi den [fullmäktigedebatt](#) som varit mellan Marta Santander (v) och Louise Rehn Winsborg (m) genom att publicera Martas interpellation och svaret på denna.

Kursen på modersmålsläraryrket

I maj beslutade Utbildningsnämndens majoritet att organisationsmodellen ”Personaluthyrning” ska gälla för Lunds skolors modersmålsverksamhet. Det innebär att rektorer kan ”köpa modersmålsverksamhet från Lunds skolors modersmålsverksamhet eller välja annan utförare, alternativt ordna verksamheten själv”.

Om en vecka (torsdagen den 13 november 16.30 på Utbildningskansliet) ska nämnden bestämma priserna på den utbudna undervisningen. Per elev och lektion blir det i förskolan 405, i grundskolan 477 och i gymnasiet 492 kronor. 2009 sker viss uppskrivning av beloppen.

Fortfarande fungerar inte taxan för modersmålsundervisningen vare sig ute i skolorna eller på Lunds skolors modersmålsverksamhet. Detta trots att nästan en hel termin gått. Förvaltningen arbetar intensivt för att få den att fungera. De nyliberala ideologernas politik har mångdubblat arbetet för de kunniga och samvetsgranna tjänstemännen i Lunds skolväsen (som Tove Klette föraktfullt brukar kalla trög demokrati).

Som bekant befinner sig hela modersmålsverksamheten i kaos efter majoritetens klåfingriga beslut att införa ett köp- och säljsystem.

Inför budget 2010 ger nämnden förvaltningen uppdraget att differentiera priset avseende gruppstorlekar. Därmed kommer det byråkratiska krånglet att fortsätta också efter nyår.

Som det nu är får skolorna större ersättning ju fler elever som finns i gruppen. Så fungerar ju också skolpengen. Men så får det alltså inte vara när det gäller modersmålet. Den har de styrande ett särskilt ont öga till.

Lägg ner rösterna

Oppositionen motsätter sig självklart att modersmållärare bjuds ut på en marknad. Men det beslutet är redan taget i nämnden. Ännu så länge kan det inte ändras, åtminstone inte vid torsdagens sammanträde. Allianspartierna tar ju vara på varje tillfälle att utöva majoritetsdiktatur.

Genom att medverka i prissättningen på modersmålsmarknaden riskerar oppositionen att legitimera det köp- och sälj-system som den på goda grunder fördömer.

Jag menar att det enda rätta i den situationen är att lägga ner sina röster och på så sätt uttrycka sin vägran att delta i beslutet.

Vad tycker nämndens andre vice ordförande Mattias Olsson, s, Olof Norborg, v, och Johan Mattson, mp.

Gunnar Stensson

Lugn, bara lugn

Ja, den här killen Obama verkar ju rätt pigg och sympatisk och kanske lite radikal också, åtminstone när han var yngre. Jag tror nog att amerikanerna får det lite bättre med den här kandidaten. Hur som helst hade ju den andre varit en katastrof.

Han tycks ju också ha en förmåga att samla alla olika grupper, i alla fall här i Sverige. Socialdemokrater och borgare är lika förtjusta, ja t.o.m. företrädare för bombhögern gillar honom. Han är nämligen inte den som sviker. Lite färre trupper i Irak, javisst, men de ska ju bara flyttas över till Afghanistan. Och han har ju förklarat att han är Israels bästa vän, en som ställer upp för det landet i alla lägen, vad de än gör. En riktig patriot är han också, USA är det mest demokratiska landet i världen, särskilt nu sedan han själv blev vald, och därmed visat sig stå över det här med raser och hudfärg.

Det finns säkert de som oroar sig för att han ska ha några griller i huvudet, men sådant brukar snabbt tas ur folk på den posten. Jag såg att han redan har fått sin första CIA-briefing och han kommer säkert efter hand att inse hur landet ligger. Enstaka människor kan ju ha idéer men vi som har varit med lite vet att det är strukturerna som gäller. Så var lugn, supermakten är inte i fara.

Lucifer

Valkommentar

”Nu blir det lättare att vara Amerikavän”.

Så uttryckte Jan Björklund sin och många svenska USA-chauvinisters reaktion.

Wright or wrong, my country.

Perspektivet är det egna jagets.

Smalare kan det inte bli.

Gunnar Stensson

Marx och DV

Två av Demokratisk vänsters företrädare har nyligen hänvisat till Karl Marx. Som argument för att Demokratisk vänster behövs hävdade Sven-Bertil Persson i Sydsvenskan 16 oktober att "vänsterpartiet har ett marxistiskt arv som man inte kommer ifrån och har tappat miljöfrågorna."

Dagen efter beskrev Gunnar Stensson i Veckobladet den kapitalistiska krisen med hjälp av några välfunna citat ur Karl Marx "Det kommunistiska manifestet" och "Till kritiken av den politiska ekonomin". Det verkar som om Sven Bertil Persson i sitt eget parti har problem inte bara med ett arv: En av dess tre ledande företrädare hänvisar öppet till Karl Marx. Dags för en ny utbrytning? Ett bra förslag till namn skulle i så fall kunna vara DV(d), vilket utläses Demokratisk vänster (demokraterna), i kontrast till de demokratiskt opålitliga kryptomarxisterna i DV.

Det ser ut som en tanke att vänsterpartiets senaste miljömotion till Lunds kommunfullmäktige presenterades i samma nummer av VB. Den handlar om samordnade varutransporter. Kvällen innan vann för övrigt vänsterpartiets förslag om ett grönt bälte runt Lund gehör i byggnadsnämnden. Vem har tappat vad?

Mats Olsson

Veckans citat

När det gäller den orkanliknande finanskrisen är politikerindustrins "vänsterpartier" bara små barkbåtar i badbaljan. I konsekvens med den ministersocialism man drömmer om vägrar Vänsterpartiet att ens prata om att vi måste börja bryta upp från det kapitalistiska system som förstör både människors liv och möjligheterna för en långsiktig hushållning med jordens resurser. Vem kan tänka sig ett utspel från Ohly som ersätter struntpratet om utgiftstak hit eller dit med ett krav på en verklig **socialisering** av de svenska storbankerna? Veteranerna Göte Kildén och Benny Åsman (Socialistiska Partiet) på sin blogg "Svensson".

Opera, Chile, nyliberalism och finanskrasch

Häromdagen bevistade jag Malmö Operas föreställning av Ariel Dorfmans och Jonas Forsells mäktiga opera Death and the Maiden. Det var sista föreställningen, liksom tidigare föreställningar fullsatt.

Publiken skakas av de grymheter som skildras, kvinnor som får sina könsorgan sönderbrända under den elektriska tortyren, masshängningar, människor som kastas ut ur helikoptrar i havet..

Operaformen bidrog till en distans som gjorde innehållet uthärdligt. Det som skedde på scenen framstod som historia, som nazismen, som slaveriet... Operan handlar om försoning.

Eller?

Plötsligt överväldigades jag av insikten om operans aktualitet, att den gestaltar grymheter som äger rum just nu i Irak, Afghanistan och Somalia där USA för preventiva krig, och att den nyliberalism som skildras alltjämt förhärskar och just nu leder till enorma förmögenhetsförflyttningar.

USA-styrd kupp

1973 genomfördes militärkuppen i Chile. 10 000-tals chilensare torterades, mördades och kastades i havet. Ansvariga för kuppen mot president Allendes demokratiska regim var USA, CIA och president Nixon. General Pinochet hyllades som en frihetshjälte, en man som stod för sann frihet.

Nyliberalismen testas

Ekonomer Milton Friedman fick 1975 fria tyglar att genomföra den nyliberala ideologi han skapat. Den chilenska diktaturens ekonomi skulle ledas av ekonomiska experter som befriats från alla politiska restriktioner. I spetsen för sina Chicagoboyas våldtog Milton Friedman den chilenska ekonomin.

Entusiastiska högerextremister som ekonomen Friedrich von Hayek (ofta nämnd med aktning av svenska ekonomer i t ex Sydsvenskan) besökte Chile och uttryckte sin beundran för Pinochets kraftfulla sätt att med massavrättningar och tortyr krossa den förhatliga välfärdsstaten och skapa nyliberal frihet (Hayek talar gärna om kreativ förstörelse). De svenska bankmän som delar ut det så kallade Nobelpriset i ekonomi valde Friedman till 1976 års pristagare.

Den ende demonstrant som störde festen genom att säga sanningen (mördare!) fördömdes av eniga svenska media.

Banker i Chile privatiserades, regleringar avskaffades och en svindlande spekulations- och låneekonomi av nyliberal typ ledde till enorma vinster för somliga samtidigt som folkets majoritet trycktes ned i misär och fattigdom. Det skedde åren 1978 till 1982. Tre års nyliberalism i praktiken.

Kraschen i Chile

1982 ledde Milton Friedmans ekonomiska politik till Chiles ekonomiska sammanbrott. Förloppet var detsamma som det vi nu ser. Finanssektorn kraschade. Den lånedrivna konsumtionen tvärstannade. Bankerna gick omkull. Underskotten i handelsbalansen ledde till kollaps. Produktionen upphörde. Miljoner chilensare blev arbetslösa.

På något sätt överlevde folket inte bara Pinochets mördarband utan också Milton Friedmans nyliberalism. Genom solidaritet och medmänsklig generositet och hjälpsamhet, kanske

Chilensarna städade upp ungefär som socialdemokraterna i Sverige efter den likartade krisen i Sverige vid 1990-talets början.

Oläst läxa

Man skulle ha kunnat hoppas att världen hade lärt sig läxan om nyliberalismen efter exemplet Chile. Men icke!

Ekonomer världen runt fortsatte att hylla Friedrich von Hayek och Milton Friedman!

President Bush och hans vicepresident Cheney körde besinningslöst det amerikanska lokomotivet rakt in i den världsomspännande ekonomiska krasch som vi nu fascinerade bevittnar.

De nyliberala ekonomerna fortsätter faktiskt att varna för varje avsteg från den nyliberala ekonomiska teorin.

Vi har sett Death and the Maiden. Vi ser vart nyliberalismen leder. Vi låter inte lura oss en gång till.

Nu gäller det att bygga välfärdsstaten, med dess frihet, broderskap och jämlikhet. I global skala.

Gunnar Stensson

Vänsterpartiet om behandlingen av husockupationerna

Vänsterpartiet fördömer avhysningen av Smultronstället

Vänsterpartiets medlemmar är chockade och upprörda över kommunens oväntade och drastiska åtgärd. Polisingripande och grävskopor är inget bra sätt att kommunicera med människor, vare sig det gäller hemlösa eller ungdomar i allmänhet.

Ungdomarnas ockupation har naturligtvis inte varit någon långsiktig lösning på bostadsproblemen, varken för dem själva eller för Lund som helhet. Men den har satt fokus på behovet av en ny bostadspolitik och

behovet att bygga många fler hyresrätter i Lund, med hyror som ungdomar kan bära.

Ungdomarnas harmlösa ockupation har inte försenat någon annan användning av huset eller tomten eftersom det inte finns några sådana planer fastlagda. En detaljplan för ny bebyggelse av tomten tar minst 1½ år att få fram, och den processen har inte ens påbörjats.

Huset har stått tomt i flera år. Genom att nu påbörja rivning visar kommunen inte bara brist på humanitet mot de drabbade ungdomarna. Kommunen uppvisar dessutom en ignorant, fyrkantig och stabbig attityd, och försämrar framtida möjligheter till dialog med ungdomar.

För vänsterpartiet i Lund

Mats Olsson, Marta Santander, Olof Norborg och Lars A Ohlsson

Som man bäddar får man ligga...

Ockupationen av "Smultronstället", det nu rivna huset på Kävlingevägen, satte fokus på behovet av en ny bostadspolitik. Lunds borgerliga majoritet valde i detta läge att kommunicera med ungdomarna genom arresteringar och grävskopor.

Att ungdomarna då svarar med att ockupera två andra hus är inget att förvåna sig över. Det är något kommunen genom sitt agerande bett om. Så länge bostadsbristen består lär vi få se nya aktioner

Om den borgerliga majoriteten vill slippa fler ockupationer finns det bara en väg att gå: att börja lyssna på ungdomarna och de hemlösa. Tillsammans med vänsterpartiet och den övriga rödgröna oppositionen kan då de nödvändiga besluten tas för att få många fler hyresrätter med rimliga hyror i Lund.

Mats Olsson (v), Marta Santander (v), Olof Norborg (v) och Lars A Ohlsson (v)

Foto: Oscar Persson

Fler bilder finns på Nyhetsbevaknings [hemsida](#)

Lag och ordning

I en serie inlägg under 2008 förmedlar Gunnar Stensson, Demokratisk Vänster, sin syn på utvecklingen i Somalia. Jag läser hur de islamiska domstolarna skapat ett mått av trygghet och civil ordning i Mogadishu och delar av centrala Somalia., VB nr 12. Det var de som under sin tid vid makten lyckades trygga fred och säkerhet för Mogadishus invånare innan USA och Etiopien slog sönder ordningen, VB nr 17. De islamiska domstolarnas råd som under några månader upprätthöll lag och ordning i Mogadishu störtades av invaderande etiopiska styrkor i slutet av 2006., VB nr 20. De islamiska domstolarna lade grund för fred och stabilitet. Striderna mellan klaner och krigsherrar upphörde. Dödandet, våldtäkterna och plundringarna förhindrades. Vägspärrarna avlägsnades. Kommunikationerna i landet öppnades. Civilbefolkningen fick åter möjlighet till normalt liv, VB nr 26.

Islamistmilisen har i augusti tagit kontrollen över Kismayo från den regeringsvänliga klanmilisen. Islamisterna har åter fått bukt med den utbredda laglösheten men också infört de stränga islamska lagarna.

I föregående veckas tidning kunde vi läsa hur en bara 13 årig flicka stenades till döds i Somalia anklagad för äktenskapsbrott. Steningen utfördes av ett femtiotal män. När åskådare försökte ingripa öppnade milisen eld och en liten pojke dödades.

Men vem tänker på en liten flicka när vi talar världspolitik. Vi är så långt ifrån och det är ju alltid nyttigt med lag och ordning.

Lars-Anders Jönsson

USA ut ur Irak

När Irak debatteras i samband med presidentvalet i USA utgår man ofta slentrianmässigt från att näste amerikanske president fritt kan välja mellan olika strategiska alternativ. Det kan handla om att fortsätta med full eller begränsad närvaro under överskådlig tid eller att bestämma ett datum för amerikanskt tillbakadragande.

Barack Obama är inriktad på det sistnämnda. McCain däremot ser fram emot hundra år till i Irak. (Idag när jag skickar in den här texten är McCain bortöstad).

Men det är inte den amerikanske presidenten som bestämmer. Det är Iraks folk. USA kan inte längre diktera villkoren för sin närvaro, vare sig i Irak eller i något annat land. Alla lösningar måste vara förhandlingslösningar.

Förhandlingar

Under hela 2008 har förhandlingar förts mellan USA och Irak om de amerikanska truppernas fortsatta närvaro. Bushregimens avsikt var att få igenom ett avtal med premiärminister al-Malikis regering under 2008, innan nuvarande avtal löper ut nyåret 2009.

I förhandlingarna har USA krävt en överenskommelse som i stort sett innebär förlängning av de nuvarande reglerna. Därmed skulle nästa amerikanska administration få händerna bundna för lång tid framåt.

Men förhandlingarna har kört fast. Iraks folkrepresentation krävde att få delta. Starka röster motsatte sig varje överenskommelse om fortsatt närvaro av USA-trupp. Muktada al-Sadr gjorde det hela tiden, men nu har premiärminister al-Malikis sunnitiska parti SAWA, shia-partiet SCIRI och kurderna intagit samma ståndpunkt.

Datum för tillbakadragande

Premiärminister al-Maliki har därför skärpt sin hållning. Han kräver nu ett bestämt datum för amerikanskt trupptillbakadragande.

Han kräver dessutom att amerikansk trupp och utländska företag ska underställas irakisk jurisdiktion. Det innebär att amerikansk militär och till exempel vakter från Blackwater kan ställas inför irakisk domstol för krigsförbrytelser.

USA gick slutligen med på kraven, men försökte desarmera dem med tillägg som innebar att trupptillbakadragandet endast skulle ske ”om förhållandena på marken tillät det” och att USA skulle få vara med och bestämma om vilka handlingar som kunde anses ”strida mot legitim militär verksamhet”.

Men tilläggen accepterades inte. Förhandlingarna körde åter fast och tiden gick.

Kränkningen av Syrien

Förhandlingssituationen försämrades ytterligare när USA härom veckan angrep påstådda al qaida-terrorister på syriskt territorium från en bas i Irak. Den irakiska regeringen hade inte underrättats. Nu kräver den ytterligare ett tillägg som förbjuder USA att angripa Iraks grannstater från irakiskt territorium.

Den amerikanske försvarsministern Robert Gates befarar att det varken kommer att finnas något regeringsavtal mellan USA och Irak eller någon förlängning av FN-mandatet den 1 januari 2009, då de nuvarande avtalen upphör. Han fruktar ”dramatiska konsekvenser.”

Den nya amerikanska regeringen blir därmed tvungen att förhandla förutsättningslöst och kommer att möta en ny irakisk opinion som kräver nationellt självbestämmande.

Våren 2002 skrev jag en artikel i vb under rubriken ”Mot Irak” där jag hävdade att USA förberedde en invasion.

Nu talar mycket för att den amerikanska epoken i Irak efter snart åtta år är mycket nära slutet.

Gunnar Stensson

Den artikel som Gunnar nämner i sin text förtjänar att återges som ett exempel på att det är lite som ändras trots att så mycket händer hela tiden.

Per T Ohlsson har nästan lämnat Sydsvenskan och nu lämnar snart GWB sin post. Låt oss hoppas att USA:s utrikespolitik ändrar sig lite mer än Sydsvenskan gjorde.

red

Mot Irak!!

“Sovjetunionen är inte nära kollaps” skrev Paul Kennedy i The rise and fall of Great Powers. Den kom ut 1988. Sovjetunionen kollapsade. Paul Kennedys metod liknar den marxistiska. Han mäter produktionen hos stormakterna och drar slutsatser om deras militära styrka. Men han missade alltså Sovjetunionens förestående sammanbrott.

“En sådan koncentration av militär och ekonomisk styrka som den i dagens USA har aldrig förr existerat”, skrev han i Financial Times häromdagen. Siffrorna stämmer säkert. Det gjorde de 1988 också. Men stämmer den underförstådda slutsatsen?

Den gör i alla fall Per T Ohlsson lycklig.

Smart som han är inser han, att när president Bush beskriver Nordkorea, Iran och Irak som “ondskans axelmakter” alluderar han på andra världskrigets Berlin, Rom och Tokyo. Men han är inte tillräckligt smart för att uppfatta den groteska relativisering av andra världskrigets folk mord som jämförelsen innebär. Eller uttalandets tragikomiska antiklimax.

Världshistoriens största koncentration av militär och ekonomisk styrka tänker dra i fält mot tre av vår tids fattigaste stater! Och hoppas att vi skall beundra dess mod!

De tre staterna är inte sympatiska. Där finns förvisso mycket att kritisera. Men Sydkorea har inlett en vacklande fredsprocess med Nordkorea. Den slås nu i spillror. 50 000 barn i Irak dör varje år till följd av de sanktioner som USA drivit fram. När Per T nämner den tragedin sker det med orden: "Han (Saddam) drar sig inte för att i propagandasyfte utnyttja de FN-sanktioner som han själv är orsak till." Ingen kan veta hur ett storkrig skulle drabba Iraks folk. Men man kan gissa.

I Iran pågår en långsam och osäker demokratiprocess. EU-länderna försöker främja den demokratiska oppositionen genom samarbete. President Bush försvårar dessa ansträngningar.

*Oförblommerade Per beskriver slutligen värtaligt vilket militärt hot de tre länderna utgör. De har ju tillgång till missiler, biologiska vapen och kanske kärnvapen. Man förstår att världshistoriens största koncentration av militär och ekonomisk styrka måste "göra processen kort" med dem. En storskalig militäraktion mot Irak planeras. "Presidenten har bestämt sig. Per T har bestämt sig. De måste även Europa göra."
Gunnar Stensson*

Afrikas horn: lokala konflikter med globala dimensioner

Dramatiska möten utspelades i oktober i Lund. Representanter för Somalia, Djibouti, Etiopien, Eritrea – det s.k. Afrikas Horn – möttes i debatter om regionens problem och hur de kan bemötas. I panelerna sågs "dödsfienderna" Etiopien och Eritrea argumentera i fredliga former. Där diskuterades aktuella fredstrevare mellan somaliska organisationer som ansvarar för krigsvåldet hemma, med FNs Somaliarepresentant som tredje part.

Problemen är oerhört svåra: Somalia är sedan ett par år invaderat av etiopisk trupp och i kaos; det breda motståndet mot invasionstrupperna försvåras av en snabbt växande kriminalitet. Eritrea och Etiopien har sedan kriget mellan dem upphörde år 2000 stora mängder trupp längs den långa gränsen. Nyligen rapporterade dagspressen också om sammanstötningar mellan eritreansk och djiboutisk militär. Väster om dessa länder, i Sudan, pågår krig i Darfuumrådet medan Södra Sudan efter decennier av krig ännu inte helt säkrat sin autonomi från Khartoum.

Lund har blivit en viktig plats för årliga samtal och möten om Hornet. Det är en somalisk exilorganisation kallad SIRC (SIRC står för Somalia International Rehabilitation Centre, se www.sirelund.se) och dess driftige ordförande Abdullahi Jama som organiserar konferenserna. FN, EU, UD, forskare och enskilda organisationer deltar. Regionens ambassadörer brukar dyka upp trots att politiska partsinlägg inte är välkomna.

I grunden handlar mötena om konfliktlösning. Då ingår samtal mellan olika parter som en viktig del. Informella träffar kan vara minst lika viktiga som den öppna konferensen

Lokala konflikter med globala länkar

I år stod Somalia i fokus. Trots det saknades en intressant aktör: Somaliland. Som en liten ö i konflikternas stormiga hav ligger det där, det f.d. Brittiska Somaliland som ingen stat ännu erkänt. Snart två decennier efter självständigheten rapporteras inga stridigheter, tvärtom utvecklas ekonomin i fredliga former. Kontrasten till övriga regionen är stor, ändå diskuteras inte Somaliland offentligt i en konferens dominerad av frågan om övergång från krig till fred.

En annan aktör fanns på plats men satt tyst: Eritrea. Dess roll diskuterades inte heller offentligt, trots att regimen anses både ha trupp i Somalia och stötta alla som kämpar mot Etiopien. Inte heller kommenterades Eritreas roll i att ge olika somaliska oppositionsgrupper en bas för samordning av motståndet mot Etiopien.

När somalierna söker vägar till fred har de inte bara sina interna konflikter mellan olika krigsherrar att hantera, utan dessutom grannländernas manövrerande och de stater (främst USA) som kör sina politiska spel i regionen.

Arena för Usama/USA-konflikten

När Usama bin Laden i början av 90-talet lämnade Sudan för Somalia blev hans grupper där aldrig populära. De utsattes för attacker och lyckades aldrig rekrytera särskilt många till sin jihad. Ändå anses landet vara en av al-Qaidas fronter, vilket förklarar inte minst USAs politik i området. Den interimregering som bildades i Kenya 2004 med aktiv medverkan från USA accepterades aldrig i Somalia och kunde aldrig installera sig i huvudstaden Mogadishu. I stället placerades den i den lilla orten Baidoa under etiopiskt beskydd.

Det var islamska grupper som lyckades skapa ett slags fred i Somalia. Bland annat inrättade de shariadomstolar som för att kunna fungera bildade egna miliser. Därmed blev rörelsen känd som de Islamska Domstolarna (Islamic Courts Union eller ICU). Under 2006 drev de ut alla krigande parter ur Mogadishu och tog gradvis kontroll över större delen av södra och centrala Somalia. Den fredliga utvecklingen fick ett abrupt slut när Etiopien i december invaderade i stor skala, stöttad av USA som passade på att jaga folk de ansåg vara terrorister. Invasionen fick politiskt stöd av Afrikanska Unionen, men nästan alla dess medlemsstater vägrade skicka dit ”fredsbevarande trupp”.

Etiopien och Somalia är fiender, i ständig tvist om etiopiska Ogaden som historiskt var en del av det somaliska samhället. De etiopiska trupperna åderlåter Somalias folk, medan dess eget folk svälter.

Fredsförsök möter diasporans kritik

Det lilla Djibouti, en gång franska Somaliland, ser idag ut att ha en nyckelroll i regionen. Det är Etiopiens enda kontakt med Röda Havet, sedan kriget med Eritrea 1998-2000 gjort slut på transit-trafiken genom Assab. Idag hyser det både fransk och amerikansk militär. I somras stod Djibouti värd för ett nytt försök att skapa fred i Somalia. Till det behövs minst två parter, vardera med kraft att påverka striderna i landet. Vilka är de?

TFG – Transitional Federal Government – är den ena. Den är den koalition av krigsherrar och andra som med den etiopiska militärens stöd försöker etablera sig i Somalia. Djupt misstrodd av många somalier, stöttad av USA och därmed av Afrikanska Unionen, är dess starkaste kort kanske främst möjligheten att få den etiopiska militären att lämna landet.

ARS – the Alliance for the Re-liberation of Somalia – är den andra. Den bildades hösten 2007 i Eritreas huvudstad Asmara av de Islamska Domstolarna och andra organisationer. FNs speciella sändebud för Somalia stod värd för konferensen. Dessa tre parter framträdde i Lundakonferensen med sina budskap om stöd till fredssträngningarna.

Under de timmar där fredsprocessen stod i centrum var konferenslokalen packad av somalier ur diasporan. Skarpa frågor skickades till panelen, och kritiska röster dominerade. Det blev helt klart att Djibouti-processen skulle få klara sig utan diasporans stöd. I centrum för kritiken stod Etiopien – det hjälpte inte att dess ambassadör i Sverige bedyrade att trupperna skulle lämna landet så snart det någonsin var möjligt. Få verkade sätta någon tilltro till vad han sade, när Etiopien har så starka egna intressen i fråga om Somalias utveckling.

”Kriget mot terrorismen” i vägen för fred

Ända sedan al-Qaida-grupper i slutet av 80-talet attackerade USAs ambassader i Kenya och Tanzania har USA funnits på plats i regionen. Från dess militärbas i Djibouti har missiler skickats in i Jemen i försök att oskadliggöra al-Qaida-folk. Den etiopiska invasionen av Somalia i december 2006 innehöll också ett antal amerikanska specialenheter som dödade många civila i sin jakt på misstänkta ’terrorister’. Invasionen var avsedd att göra slut på de Islamska Domstolarna som med sin konservativa islamska framtoning rankas bland ”fienden”, oavsett det konkreta fredsarbetet i landet.

Så skördar USAs 'kamp mot terrorismen' nya offer i stor skala. Medan fredsförhandlingar mot alla odds prövas mellan parter som endera USA eller Somalias majoritet misstror, växer svälten fram över ett svårt krigshärjat land. Samtidigt som Etiopien engagerar sin militär i Somalia och låter mängder av trupp längs gränsen till Eritrea hålla den konflikten vid liv, hotas miljoner fattiga etiopier av svält och död. Den eritreanska regimen underlättar inte för en lösning av den konflikten, och svält drabbar även Eritrea. Den samlade uppskattningen idag är att 17 miljoner eller fler – nära dubbelt så många som hela den svenska befolkningen – är i stort behov av katastrofhjälp.

Likheterna med situationen i Afghanistan är slående: Båda är länder där lokala 'krigsherrar' har stor makt medan centralregimen inte lyckas utveckla kontroll över stora fattiga landsbygdsområden. Väst går i krig för att skapa fred, men tvingas gradvis inse att kriget inte leder framåt. Så inleds den oundvikliga vägen mot förhandlingar – med talibaner i ena fallet, islamska domstolar i det andra. USA som den drivande kraften i krigsutvecklingen, med dess "allierade" EU och AU, Pakistan och Etiopien, skapar komplexa situationer där inhemska grupperingar har fått en nästan omöjlig uppgift att skapa vägar bort från kriget.

Bertil Egerö

Krisens orsaker

Till ekonomijournalisterna

Johan Schück, Dan Lucas, Nathalie Besèr, Pia Gripenberg, Cecilia Jacobsson, Jenny Lindmark, Åsa Tillberg, Anders Olsson, Patricia Hedelius, Linda Flood, Jens Littorin, Jan Andersson, Bibi Hagström, Niclas Ericson, Anders Malmström, Kerstin Sjödén, Olle Lönnaeus, Jonas Leijonhufvud, med flera

Hej,

För några år sedan läste jag "Låtsasimperiet" av Emmanuel Todd. Denna bok är utgiven av Bokförlaget DN så jag antar att ni också har läst den. I så fall bör den nuvarande ekonomiska krisen inte ha kommit som någon överraskning för er. Det centrala i Todds resonemang är att låglönekonkurrensen i globaliseringens spår har medfört ökande ekonomisk ojämlikhet på individnivå i hela världen. Det har i sin tur lett till att efterfrågan i världen – global aggregate demand – har blivit för låg i förhållande till produktionen av varor och tjänster. Bristen på efterfrågan har kompensats av att den stora amerikanska medelklassen ökat sin konsumtion genom skuldsättning och därmed möjliggjort att globala BNP kunnat öka med 4 procent årligen under 2000-talet. Resultatet har blivit att USA fått ett underskott i utrikeshandeln med varor och tjänster på omkring 500 miljarder dollar om året plus några hundra miljarder dollar för oljeimport. När amerikanerna inte längre kan öka sin konsumtion genom lån blir det kris i världen. Det kanske inte är en tillfällighet att amerikanernas lånefinansierade överkonsumtion också beräknas ha uppgått till omkring 500 miljarder dollar om året.

Emmanuel Todd är inte ensam om att betrakta låg global aggregate demand som ett stort problem. Det gjorde också flera av deltagarna vid årets Davosforum – bland andra ekonomipristagaren Joseph Stiglitz, Stephen Roach från finansföretaget Morgan Stanley, finansmannen George Soros och ekonomiprofessorn Nouriel Roubini, New York University. Dessa experter avfärdade också möjligheten till "decoupling" av omvärldens beroende av USA som "consumer of last resort".

När man läser ekonomisidorna i era tidningar får man ingen förklaring till att vi nu verkar vara på väg in i en global ekonomisk depression. Johan Schüch har ofta uttryckt oro för den ekonomiska obalansen i världen och i sina ekonomiska prognoser har han ofta haft en brasklapp om risken för ett plötsligt dollarfall. Men nu talas det bara om utbredd girighet och bristfälliga regleringar av finansinstitut och att finanskrisen nu håller på att spridas till den övriga ekonomin. (Kan det vara så att problemen härrör från den "övriga ekonomin" när 80 % av de amerikanska hushållen inte fått någon inkomstökning på trettio år?)

I Sydsvenskan 25.10 ställer Anders Malmström en fråga till Marisol Was, ordförande i studentkåren Lundaekonomerna: "Hur förklarar du och dina vänner krisen?" Svaret blev: "Vi har inga djupgående analyser. Vi gissar mest om börserna har nått botten än". Deras lärare har tydligen inte stimulerat dem till analys av ett ekonomiskt förlopp som kanske bara inträffar vart åttonde år.

Alan Greenspan säger sig ha blivit paff över det som händer – "shocked disbelief" var uttrycket. Men han måste naturligtvis ha insett att lågräntepolitiken och de lättsinniga bolånereglerna skulle medföra en bubbla som så småningom skulle brista. Han kanske såg det som enda möjligheten att få fart på ekonomin sedan IT-bubblan brustit. De transnationella amerikanska företagen som producerar i låglöneländer för konsumtion i USA är naturligtvis alltid angelägna om att amerikaner har råd att köpa deras produkter. Möjligen har Greenspan sedan underskattat komplexiteten och hävstångseffekterna i derivathandeln.

Om Emmanuel Todd har rätt när det gäller konsekvenserna av ekonomisk ojämlikhet och för låg global efterfrågan är kanske en ny lånefinansierad bubbla i USA med ökande underskott i utrikesbalansen det enda som nu kan få fart på världsekonomin igen. Och i så fall med den amerikanska staten som långivare eftersom folket inte längre är kreditvärdigt. Obamas New Deal kan kanske få den effekten. Den ökar den amerikanska medelklassens köpkraft utan att leda till ökad export. En förutsättning är förstås att dollarns värde stöds genom att Japan, Kina och oljeländernas Sovereign Funds fortsätter att köpa amerikanska statspapper.

Så här kan vi svenska medborgare hålla på och spekulera när vi inte tycker oss få någon begriplig information och vägledning från de ekonomiska experter våra tidningar har i sina redaktioner. Jag – och andra som tagit del av denna text – ser med spänning fram mot de djupgående analyser om krisens orsaker som är att vänta i era tidningar. Förhoppningsvis är tal om konsekvenser av ekonomisk ojämlikhet inte tabu på svenska ekonomisidor även om vår regering under nuvarande omständigheter anser att det är angeläget med ökad ekonomisk ojämlikhet för att minska arbetslösheten utan att inflationen ökar. Om jag har gått miste om någon "djupgående analys" i DN eller SDS så är jag tacksam för tips.

*Med vänlig hälsning
Erik Kågström, Lund*

Tillsammans för rimliga hyror
Gå med i Sveriges första demonstrationståg på nätet www.hallapolitiker.se

Välkommen att gå med i Sveriges första demonstrationståg på internet.

Anledningen är att våra styrande politiker överväger att införa marknadshyror. Det kan innebära att upp till 70.000 människor som bor i hyreslägenhet blir tvungna att flytta. Men än är inget beslutat och du har fortfarande möjlighet att påverka politikerna.

De behöver veta att deras planer oroar många.

Du kan visa att vi är många som vill ha ett system där hyresgästerna är med och förhandlar om hyresnivån.

Det är ett enkelt sätt att göra sin röst hörd. Gå med du också!

*Med vänlig hälsning
Hyresgästföreningen*